

València

Tafaneries

Francesc J. Hernández
DEPARTAMENT DE SOCIOLOGIA
UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

■ El periodista **Paco Cerdà** ha publicat recentment una magnífica narració sobre el dia que fou proclamada la II República Espanyola, titulada precisament *14 d'Abril*, un llibre molt recomanable que recupera xicotetes històries, freqüentment dramàtiques, d'aquell dia memorable, quan es desbordà l'alegria col·lectiva i caigueren algunes víctimes innocents.

La premsa de l'època permet esbrinar que la persona que tingué l'honor d'hissar la bandera tricolor a l'Ajuntament de València fou **Juan Bautista Brau Sanoguera**. No existia aleshores el conegut balcó, que l'alcalde **Joan Ribó** democratitzà, i a les astes de les banderes s'accedia per tres finestres, entre columnetes, ubicades en la part superior de l'arc central de la portalada. Anys després, quan fou construïda la balconada, l'arc fou repujat i se cegaren aquestes finestres.

Juan Bautista Brau, que havia sigut elegit regidor en les llistes del Partit d'Unió Republicana Autonomista (PURA), arribà aquell dia a la plaça, aleshores d'Emilio Castelar, amb altres electes, com ara **Vicente Juan Mira** i **Vicente San Vicente**, i una gentada en manifestació procedent dels poblats marítims. S'uniren a les persones que celebraven la caiguda de la monarquia i la fugida dels borbons. *El Pueblo* titulà a tota plana el crit habitual de les estacions ferroviàries: «Viategers, al tren!», que tant es podia entendre com una al·lusió a la marxa de la família reial, com al fet d'afegir-se col·lectivament al nou període històric que s'obria de manera joiosa.

En mig de les manifestacions espontànies, Brau i els seus companys aconseguiren dues banderes republicanes del Casino de la Fraternitat Republicana Socialista de Russafa: una flamejà a l'ajuntament i l'altra a la redacció del diari *El Pueblo*, a l'actual carrer Joan d'Àustria. Precisament, quan per les finestres de la façana de l'Ajuntament de València, penjà la tricolor, estava acompanyat dels fills de Blasco Ibáñez, el fundador del diari. En les dependències municipals ja s'hauria constituït la Junta Provisional de Govern.

Juan Bautista Brau Sanoguera fou agent de duanes, val a dir, un empresari comercial, que tingué el seu negoci al lloc 37 de la platja de Llevant. Va contraure matrimoni amb Concepció Barberà Corcher, i tingueren quatre fills, que, com era habitual, anomenaren amb diminutius per la coincidència amb el nom dels progenitors o altres familiars: **Conchita, Juanito, Maruja i Pepito**.

AGENT DE DUANES. Juan Bautista Brau desenvolupà el seu negoci comercial a la platja de Llevant, al districte del Port de València. **FOTOS DE F. J. H.**

Heroi republicà. Republicà convençut i personatge clau d'aquell 14 d'abril de 1931, Juan Bautista Brau va ser empresonat després del colp franquista i alliberat per la seua delicada salut. Morí en 1946.

La persona que hissà la tricolor

► El 14 d'Abril del 1931, el cabanyaler Juan Bautista Brau Sanoguera aixecà la bandera republicana en l'Ajuntament de València

► **HISTÒRICA CORPORACIÓ.** Històrica fotografia de la primera corporació municipal republicana, a l'Ajuntament de València. D'aquesta primera corporació quasi no existeixen documents o registres fotogràfics.

FOTO DE F. J. H.

El 1911, Juan Bautista i el seu germà, Miguel, aleshores primer maquinista naval, sol·licitaren autorització al l'ajuntament per ocupar uns terrenys a la platja de Llevant i desenvolupar el seu negoci comercial. Tenien una altra germana, Dolores. Tres anys més tard, els anuaris comercials ja el presentaven com «agent d'embarcament i desembarcament, dedicat a tot tipus de mercaderies».

Poc abans, el 1913, va concórrer com a candidat en una renovació de regidors municipals pel districte del Port i en fou elegit. Encetà llavors un llarg compromís polític, presidit pel seu republicanisme. Potser el convenciment que la República no era només una forma diferent de govern, sinó l'expressió més nítida dels ideals de justícia i llibertat en una societat desigual, en el qual la nissaga dels borbons (com s'ha comprovat històricament una i altra vegada) no eren més que sangoneres inútils, li havia arribat del seu oncle, **José Sanoguera Victoriano**, que lluità a les barricades el 1869 per defensar la República i morí en novembre del 1915.

Aquell mateix any, potser com a homenatge al seu oncle, Juan Bautista Brau fundà el Centre de Fusió Republicana 'El Far' dels Pobles Marítims, del qual fou elegit president. Gaudí de molta popularitat, com acreditada el fet que, elegit rere elecció, obtingué el suport popular en llistes republicanes i, durant la dictadura de **Primo de Rivera**, es presentà a Madrid per defensar els interessos de les classes treballadores com a comissionat de diverses associacions (d'obres, pescadors, mestres d'aixa, etc.), per eliminar un antipopular impost de cèdules personals. Quan fou nomenat regidor, arribà a tinent d'alcalde de l'Ajuntament de València. La població d'El Cabanyal reconegué les millores

que havia aconseguit Juan Bautista Brau no només atorgant-li el suport polític, sinó també amb altres distincions, com ara el seu nomenament com a soci d'honor de l'Ateneu Musical d'El Port. Fins i tot sembla que es retolà un carrer amb el seu nom, encara que no hem pogut localitzar l'expedient (potser desaparegué durant el franquisme), la travessia que fou rebatejada com Arnau Johan el 1948, i on sembla que perviuen llambordes originals. Precisament ell fou considerat un promotor de la incorporació de carrers empedrats al Marítim. També la seua filla, Conchita, tingué un carrer dedicat, l'actual de les Drassanes, a proposta de les Agrupacions Femenines de Fraternitat Republicana. Una dona que mereixeria una biografia.

A més dels càrrecs municipals, Juan Bautista Brau fou nomenat conseller en la companyia Trasmediterrànea, responsable de la qual va dimitir el març del 36 per raons personals, potser intuï el suport que l'accionista **Juan March** prestà als generals insurrectes que donaren un colp d'Estat el mes següent. Així mateix, Juan Bautista Brau fou cap de la delegació Hidràulica del Xúquer, d'on també presentà la dimissió per incompatibilitat amb la política del seu superior, quan nomenaren ministre d'Obres Públiques a **Luis Lucia**, valencià també i membre de la dretana CEDA.

En imposar-se la dictadura franquista, Juan Bautista Brau fou tancat a la presó de Sant Miquel dels Reis. Ser membre de la francmaçoneria (sembla que hiva formar part, de la Federació Valentina núm. 93) fou un càrrec més en la repressió del republicanisme, castigat amb dotze anys de presó i inhabilitació permanent. Temps després fou alliberat per raó de vellesa i malalt de tuberculosi, amb la prohibició expressa d'acostar-se als Pobles Marítims. Aleshores hagué de traslladar la seua residència pel carrer Mestre Sosa, en l'època travessat per la línia fèrria a Conca i Madrid. Les últimes jornades de la seua vida estigueren marcades per les esbufegades i les xiuletades periòdiques de les locomotores de vapor.

Loctubre del 1949, el magistrat **Salvador Perepérez Boquera**, del jutjat de primera instància número 4 de València, decretà el sobreseïment de les responsabilitats polítiques de Juan Bautista Brau i altres represaliats. L'exculpació, però, arribà tard, perquè el vell republicà que hissà la tricolor al balcó de l'Ajuntament havia mort l'agost del 1946. El seu ferret fou portat al cementeri del Cabanyal, enmig d'una gran manifestació popular de condol. El cadàver de Juan Bautista Brau tornà definitivament al seu barri i la nombrosa presència de persones constituï un silenciós «Visca la República!».